

Fővárosi Ítéltábla
22.Gf.40..../2015/4.

A Fővárosi Ítéltábla

a Strausz Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Strausz Éva ügyvéd, cím) által képviselt
felperes neve (felperes címe) **felperesnek**

a Papp Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sztanó Judit ügyvéd, **cím**) és a dr. Hidasi Gábor ügyvéd
(**cím**) által képviselt
alperes neve (alperes címe) **alperes ellen**

jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2015. május 6. napján hozott 17.G.40..../2012/45. számú ítélete ellen a felperes által 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 500.000 azaz Ötszázezer Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 1.000.000 Ft perköltséget.

Indokolásában rögzítette, hogy a felek 2009. július 1-jén 2010. június 30-ig terjedő időre informatikai megállapodásnak nevezett szerződést kötöttek. A szerződés 2.1. pontja a szerződés tárgyát akként határozta meg, hogy a vállalkozó (alperes) vállalja, hogy a meteorológiai üzemviteli adatok alapján metodikát készít az **cég1** üzemeltetésében lévő gázmotoros fűtőerőművek gázellátása nominálás végzéséhez, és azt folyamatosan karbantartja. A vállalkozó az adatszolgáltatásokat folyamatosan és időben teljesíti a megrendelő felé, a fogyasztói földgázigények kiszolgálásához szükséges kapacitások és szállítások biztosítása érdekében. A megrendelő (felperes) a szerződés szerinti információkat a vállalkozótól átveszi, és annak szükséges feldolgozását elvégzi.

A peres felek között a szerződés tárgyát illetően vita volt. A felperes a fenti kikötést úgy értelmezte, hogy az alperesnek nominálást kell végeznie közvetlenül a gázkereskedő felé. Értelmezése szerint a nominálás magába foglalta a napi gázfogyasztást befolyásoló tényezők figyelembevételével a metodika elkészítését és az alapján a napi nominálás számítását is. Az alperesi álláspont szerint a szerződést úgy kellett értelmezni, hogy köteleességét csak a metodika elkészítése és annak folyamatos karbantartása, valamint a felperes felé a folyamatos adatszolgáltatás képezte.

A szerződés pontos tartalmának megállapítása érdekében a bíróság meghallgatta a szerződést aláíró felperesi ügyvezetőt, továbbá tanúmeghallgatást foganatosított. A kihallgatott tanúk (**személy1**, **személy2**, **személy3** és **személy4**) a szerződés tartalmáról, az alperest terhelő konkrét tevékenységről nyilatkozni nem tudtak. Az alperesi ügyvezető meghallgatására - távolmaradása miatt - sem megkeresett, sem a perbíróság előtt került sor. Mindezek alapján a szerződés tartalmát csak nyelvtani értelmezéssel lehetett megállapítani, mely az alperes álláspontját erősítette meg.

A felperes a megjelölt tanúkat annak bizonyítására is kérte kihallgatni, hogy az alperes nem teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségét, vagyis a metodika elkészítését, a karbantartást, az adatszolgáltatást. A tanúknak azonban erről konkrét ismerete nem volt. A felperes azt az állítást sem tudta bizonyítani, hogy **személy2** és **személy3** végezték el az alperes helyett az alperes szerződéses kötelezettségét, vagyis a napi nomináláshoz szükséges számításokat és adattovábbítást. Ezt az állítást **személy3**, **személy2** és **személy4** tanúvallomása nem támasztotta alá, nem került bizonyításra, hogy az alperes a szerződésben foglalt kötelezettségét nem teljesítette.

A bíróság megállapította, hogy a felek által megkötött szerződés a Ptk. 389. §-a szerinti vállalkozási szerződésnek minősül, a szerződés 2.1. pontja szerint az alperes eredmény szolgáltatását vállalta döntően. A Ptk. 389. §-a értelmében a vállalkozó a szerződés teljesítése esetén díjra jogosult. A felperes által a felszámolási eljárás során jogfenntartással alperesnek kifizetett vállalkozási díj és járulékai ezért csak akkor járnának vissza, ha e perben bizonyítani tudta volna, hogy az alperes a szerződést nem teljesítette.

A felperes a kereset tárgyát képező egyes teljesítési igazolásokkal kapcsolatos megtámadási jogát a 2012. április 6-i fizetési megállapodás megkötésével elveszítette a Ptk. 236. § (4) bekezdése értelmében. Nem fogadható el az a felperesi hivatkozást, hogy az egyes teljesítési igazolásokkal kapcsolatos megtámadási joga akkor nyílt meg, amikor a 2012-ben indult NAV vizsgálatok folytán felismerte tévedését, vagyis azt, hogy azokat annak ellenére írta alá, hogy a szerződést az alperes nem teljesítette. A csatolt iratokból megállapíthatóan ugyanis a NAV vizsgálat semmilyen kapcsolatban nem állt a felek szerződésével. A felperesnek pedig a Ptk. 283. § (1) bekezdése értelmében a teljesítés megfelelőségéről a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül meg kellett volna győződnie, így amennyiben a teljesítésigazolást kellő körültekintés nélkül írta alá, a teljesítés megtörténtét igazoló okiratokat a legrövidebb időn belül kérni kellett volna az alperestől, és a teljesítést igazoltatnia kellett volna. Erre azonban nem került sor, mindebből pedig az következik, hogy a teljesítési igazolásokkal kapcsolatos megtámadási határidő nem 2012-ben nyílt meg. Elvárható magatartás tanúsítása esetén az alperesi szerződésszegést, ekként felperes tévedését már 2010-ben észlelnie kellett volna. A 2012. április 6. napján aláírt fizetési megállapodást tehát a felperes a megtámadási határidő megnyílta után kötötte meg. Ugyanakkor a bíróság ezen megállapodás tévedés címén való érvénytelenségének megtámadási feltételeit részletesen nem vizsgálta, mivel álláspontja szerint a felperes megtámadás nélkül is hivatkozhat arra, hogy az alperes a szerződéses kötelezettségét nem teljesítette, ekként vállalkozási díjra nem jogosult. Rámutatott, hogy az ún. fizetési megállapodás jogi természetét tekintve hasonlóságot mutat a tartozáselismerő nyilatkozattal, mellyel kapcsolatban a Ptk. 242. § (1) bekezdése szerint az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn. Ezt pedig a felperes akkor tudta volna igazolni, ha bizonyítja, hogy az alperes nem teljesítette a szerződés 2.1. pontjában foglaltakat, ennek igazolása azonban felperes részéről a perben nem történt meg.

Mindezek alapján a bíróság a Ptk. 210. § (1) bekezdésére alapított - a felperes 2009. december 21. napján a **cég2** telephelyei tekintetében, a 2010. január 19. napján a **cég2** és az **cég1 település1i** és **település2i** telephelyei tekintetében, a 2010. február 22. napján az **cég1 település1i** és **település2i** telephelyei tekintetében, a 2010. február 22. napján a **cég2** telephelyei tekintetében, a 2010. április 14. napján az **cég1 település1i** és **település2i** telephelyei tekintetében és a 2010. április 14. napján a **cég2** telephelyei tekintetében tett - teljesítési igazolásokra vonatkozó nyilatkozatainak érvénytelensége megállapítására irányuló kereseti kérelmeket elutasította. Ugyancsak elutasította a

2012. április 16. napján aláírt fizetési megállapodás vonatkozásában tett felperesi jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet. Nem adott helyt továbbá annak a kereseti kérelemnek sem, mely szerint felperes az alperest 45.314.814 Ft tőkében valamint ezen összeg kamataiban kérte marasztalni a Ptk. 361. §-a szerint.

Utalt arra, hogy külön nem tájékoztatta a felperest a Pp. 3. §-a alapján a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről, mert a keresetlevélből és a felperes valamennyi előkészítő iratából is nyilvánvaló volt, hogy a felperes ezek tudatában van. Az elutasított bizonyítási indítványokat illetően pedig kifejtette, miszerint felperes állítása a perben az volt, hogy a nominálást ő maga végezte el alperes helyett. Ez esetben viszont magának a felperesnek is rendelkeznie kellett az ezzel kapcsolatos dokumentumokkal, melyek becsatolására az alperest kérte kötelezni. Ekként felperes helytelenül hivatkozott arra, hogy a teljesítés meg nem történetére vonatkozó okirati bizonyítékok részéről nem mutathatóak be. A vita eldöntéséhez pedig az alperes ügyvezetőjének meghallgatása nélkül is kellő adat állt rendelkezésre.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, elsődlegesen kérve az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, másodlagosan pedig indítványozva az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra, és új határozat meghozatalára.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről. Álláspontja szerint az alperes védekezése a Ptk. 199.§ (2) fordulatának helytelen értelmezésén alapult. Az egyoldalú nyilatkozatok megtétele nem eredményezte, csak bizonyította az alperes kötelezettségének megszűnését. A nyilatkozattevő felperes nincs elzárva attól, hogy saját okiratba foglalt tényállításaival szemben utólag bizonyíthassa, a korábbi elismerése ellenére mégsem került sor az alperes részéről a szerződés teljesítésére. Ezen túlmenően felperes meg is támadta nyilatkozatát megtévesztésre hivatkozással, és ennek folytán annak érvénytelenségét állította. Ennek sikeres bizonyítása esetén azonban a bizonyítási teher megfordult, és a teljesítést a kötelezettnek kell bizonyítania. Mivel felperes megtámadást is előterjesztett, illetve hivatkozott arra, hogy ennek sikertelensége esetére is szándékában áll igazolni alperes nem teljesítését, a bizonyítandó tények és azok igazolása eltérően alakult az egyik, illetőleg a másik esetben, az más, más felet terhelte. Erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna a tájékoztatást, még akkor sem, ha meglátása szerint a felperes tisztában volt az általa bizonyítandó tényekkel és azzal, hogy ezek bizonyíthatatlanságának következménye a kereset elutasítása lehet. A bíróság ezen megállapítása aggályos, hiszen a per során kifejezett vita alakult ki a felperes és az alperes közt a bizonyítási teher vonatkozásában. A felperes a Pp. 190. § (2) bekezdése alapján kérte alperes kötelezését szerződésszerű teljesítésének alapjául szolgáló dokumentumai becsatolására. Ennek teljesítése azért is szükséges lett volna, mivel negatív tény igazolása csaknem lehetetlen. Az elsőfokú bíróság téves következtetést vont le abból, hogy a felperes végül maga végezte el a feladatot, és tévesen ítélte úgy, hogy felperesnek kellett volna rendelkezésre bocsátania a dokumentumokat. Indokolatlanul mellőzte a felperes Pp. 190. § (2) bekezdésére alapított bizonyítási indítványát, mert alperes előadásából és felperes előadásából is egyértelmű volt, hogy felperes teljesítési dokumentumai az alvállalkozó teljesítését nem igazolják. Ugyanakkor az alperes részéről önálló dokumentumoknak, adatoknak és számításoknak - alperes nyilatkozata szerint metodikának - kellett volna önálló dokumentumokban megjelennie, melyek csak és kizáróan alperesnél lehettek fel. Felperesi álláspont szerint a Pp. 190. § (2) bekezdése alapján alperes kötelezése nem jelenti a bizonyítási teher alperesre hárítását, csupán a felperes bizonyítási eszközének minősül, melynek teljesítésével kétséget kizáró módon igazolható lett volna alperes nem teljesítése.

Tévesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a tekintetben is, hogy a tanúk nem igazolták az alperes nem teljesítését. Érthetetlen módon mellőzte az elsőfokú bíróság az alperes törvényes képviselőjének meghallgatására vonatkozó felperesi indítvány teljesítését. Felperes kérte alperes kötelezését azon személyek megnevezésére is, mely személyek a teljesítésben az adott időszakban

részt vettek. Azt a felperesi állítást, miszerint alperesi részről senki nem vett részt a teljesítésben, másként nem is lehet igazolni, mint a másik fél megnyilatkoztatásával. Felperes ugyanakkor név szerint megjelölte azokat a munkatársait, akik a teljesítésben részt vettek, de ez önmagában nem igazolja, hogy alperes részéről nem voltak ilyen személyek. Az alperes nem szerződésszerű teljesítését tehát kizárólag az alperesi törvényes képviselő nyilatkoztatásával lehetett volna igazolni. A bizonyítási teherről adott téves bírói tájékoztatás, illetőleg a bizonyítási teher téves telepítése olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemi elbírálására kihatással van, ekként a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazására ad alapot. A tájékoztatási kötelezettség a bíróságot akkor is terheli, ha a félnek jogi képviselője van. Az adott esetben a felperes bizonyítási indítványa releváns bizonyításként került mellőzésre, ezért az ítélet nem megalapozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Előadta, hogy a keresetek látszólagos tárgyi keresethalmazatot alkottak, a felperes a megállapítási keresetet kizárólag a bizonyítási teher megfordítása érdekében terjesztette elő. A megállapítási kereset megtámadási alapú érvénytelenségre irányult, miközben a határidő letelte után megtámadott nyilatkozatok a megbízási szerződés teljesítése körében születtek.

A bizonyítási teherről szóló tájékoztatás elmaradása körében hangsúlyozta, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezésre, a hivatkozott jogszabályhely nem alkalmazható olyan generál klauzulaként amellyel a konkrét ügy egyedi tényállásától függetlenül bármely hatályon kívül helyezés megindokolható.

A felperes a hatályon kívül helyezést szükségessé tevő súlyos eljárási szabálysértést abban látja, hogy az elsőfokú bíróság a jogi képviselőkkel eljáró, és egyébként célszerű bizonyítási indítványokat tevő feleket nem tájékoztatta a bizonyítási teherről, és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről. Az elsőfokú bíróság a perben terjedelmes és célszerű bizonyítást folytatott le, az igazodott a kereset anyagi jogi kapcsolataihoz és a felperesi tényállításokhoz.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az adott esetben anyagi jogi jogszabály eleve előírta a bizonyítási terhet, ezért erről a bíróságnak a feleket nem kellett kioktatnia. A Ptk. 242. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírói úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen. A felperes ezzel a bizonyítási teherrel maga is tisztában volt, éppen ennek elkerülése és a bizonyítási teher megfordítása érdekében terjesztett elő keresetet a 9 db teljesítési igazolás és a tartozáselismerés érvénytelenségének megállapítása iránt. Ugyanakkor a nyilatkozatok teljesítési és nem kötelelem keletkeztető jellegűek, ezért ezekkel kapcsolatban az érvénytelenség értelmezhetetlen, az érvénytelenség jogkövetkezményei pedig nem alkalmazhatóak. A tartozás elismerőt nemleges bizonyítás terheli, erről a felet tájékoztatni nem kell, és a bizonyítási teher sem fordítható meg.

Az elsőfokú bíróság ennek ellenére teret adott a felperes érvénytelenségre irányuló bizonyításának, és helyesen állapította meg, hogy az nem vezetett sikerre. A felperesnek, mint tartozáselismerőnek azt kellett volna bizonyítania, hogy nem tartozik az alperesnek, ezért a megbízási díjak visszajárnak részére.

A felperes fellebbezésében maga sem állítja, hogy a tartozás nélküli fizetés bizonyítása sikerült volna részéről, csupán arra hivatkozik, hogy nem neki kellett volna bizonyítania az alperesi nem teljesítést. Mivel azonban a felperest terhelte a bizonyítás, mindenekelőtt ő lett volna köteles becsatolni azon bizonyítékokat, melyek igazolják saját teljesítését, csak ezen bizonyítás sikeressége esetén szállt volna alperesre a cáfolás terhe.

Alapvetően kifogásolja a felperes az alperesi ügyvezető meghallgatásának elmaradását, mivel nevezett meghallgatására a bíróság kísérletet tett, az alperesi képviselő a tárgyalásokon nem jelent meg. Mindezek alapján megállapítható, hogy felperes nem a bizonyítási tájékoztatás elmulasztása,

hanem az anyagi jogi bizonyítási kötelezettség elmulasztása miatt került abba a helyzetbe, hogy keresete elutasításra került.

A másodfokú bíróság teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak - figyelemmel a Pp. 228. § (4) bekezdésére - nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett része.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, indokaiból pedig kizárólag a fellebbezésben foglaltak miatt emeli ki a következőket.

A peres felek 2012. április 6-án fizetési megállapodást kötöttek egymással, ami jogi jellegét tekintve a jogvitára irányadó 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 242. § (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek minősül. Erre figyelemmel az elismerőt, azaz az adott esetben a felperest terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn. Tekintettel arra, hogy a kérdéses tartozás az alperes szerződés szerinti szolgáltatásának ellenszolgáltatását jelentette, és a felperes állítása szerint azt azért nem kell megfizetnie, mert az alperes saját szolgáltatását ténylegesen nem nyújtotta részére (azt ő maga végezte el helyette), a felperesnek a perben ezt a körülményt kellett igazolnia. A periratok szerint erről valóban nem történt kifejezett tájékoztatás az elsőfokú bíróság részéről. A Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettség megsértése azonban önmagában még nem ad alapot a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére. Erre csak akkor kerülhet sor, ha az eljárási szabálysértés miatt a tárgyalás megismétlése vagy kiegészítése szükséges. Ennek szükségessége pedig a jelen esetben nem állapítható meg. A felperes állításait azzal kívánta bizonyítani, hogy a perben az alperes igazolja szerződésszerű teljesítését, és e körben a Pp. 190. § (2) bekezdésére hivatkozott. Tekintettel azonban arra, hogy a keresettel érintett teljesítésigazolásokot követően a felperes az említett fizetési megállapodást is aláírta, az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a tartozásigazolások, mint egyoldalú jognyilatkozatok megtámadásának jogát a felperes már elvesztette. Az alperestől pedig további bizonyítás saját teljesítését illetően nem igényelhető. Amennyiben az alperesi tevékenységet ténylegesen a felperes végezte volna el, úgy neki magának is rendelkezésre kell, hogy álljanak az erre vonatkozó bizonyítékok, azokat szolgáltathatta volna a bíróság részére.

A felperes kifogásolta még, hogy nem került sor az alperes törvényes képviselőjének meghallgatására. Az alperesi törvényes képviselő nyilatkozata azonban eljárásjogi jellegét tekintve a fél saját képviselője nyilatkozatának minősülne, így ez nem jelenthet alkalmas bizonyítékot a felperesi állítások igazolására. A másodfokú bíróság megítélése szerint így az elsőfokú bíróság ezen felperesi indítvány mellőzésével nem sértett eljárási jogszabályt, nem kell emiatt hatályon kívül helyezni az elsőfokú ítéletet.

Ilyen módon érdemben bírálta felül azt, és hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával.

A felperesi fellebbezés nem vezetett e redményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint nem igényelheti perköltségei megtérítését, és meg kell fizetnie az alperes másodfokú perköltségét, melyet a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésének és 4/A. §-ának alkalmazásával, kisebb kerekítéssel határozott meg.

Budapest, 2016. január 21.

dr. Csepinszky Andrea s. k.

a tanács elnöke

dr. Klicsuné dr. Sólyom Livia s. k. . Pávlisz Beatrix
előadó bíró Hajnalka s. k. bíró

A kiadmány hitelül: